Grosshandl. *Jeppsson:*
För fattiga syndare är den moderna teolo-
en otillräcklig. Många gamla gubbar och
immor ha en bättre teologi än de skrift-
rde.

Kommin. *Vitalis Svensson,* Sunne:
Jesus, det lefvande brödet, hade ej tecknats
detta mötes ledare. Måste citera Galater-
efvets 1: 9.

Prof. *Söderblom:*
Vetenskap är forskning, sanningskärlek och
idlig möda. Pastor Granqvist och hans
nner vilja ej underkasta sig denna möda.
är har talats om församlingarne, men hvilken
tt ha de, som gjort det, att ensamma vara
rsamlingens representanter? Motbjudande
t höra domar uttalas öfver andras motiv.
llåtet att säga: Min uppfattning är god,
n usel, men ej: Jag är god, du usel. —
gen af oss har pejlat djupet af Frälsarens
rsonlighet. Vi böra ödmjukt lyssna till
m, som forskat mera än vi. Erinrade om
su ord i Joh. ev. 7: 17.

Kyrkoh. *Tivell,* Elfkarleö:
Delade pastor Granqvists synpunkter men
hans pessimism. När vi uppfatta människor
olika, huru mycket mer då Kristus, en så
indligt rik personlighet. Ur de skarpa me-
ngsbrytningarne i den äldsta kristna tiden
mgick den stora skapelse, som är Kristi
rka. Man måste förstå hvarandra och vara
dhjärtad.

Fröken *Durling,* Eksjö:
Kritiserade den moderna teologiens kristo-
gi. Betonade, att syndens faktum förbisågs.
är har talats samvetsnöd i bemärkelsen för-
ndsnöd, men syndanöden hade man icke
rört.

Pastor *H. Hallén,* Torrskog:
Ville ej predika den Kristus, som strede
ot naturlagarne genom att gå på vattnet
s. v. Offrade bokstafstroheten mot bibeln
r att förkunna en Kristus, som satt in rätt-
sa och social ansvarskänsla i världen och
irigenom skall mätta de hungrande.

Prof. *Söderblom:*
Här hade ej kastats någon skugga öfver de
nservativa prästerna. Hade mycken be-
ndran för många sådanas stilla, ödmjuka,
igande gärning. Vi vilja ej tillintetgöra
penbarelsen utan stärka tilliten till den.
ag ej oss moderna i klump! Vi tänka olika
många frågor. Tro ej på vetenskap och
ologi, hvarken gammal eller nyare! Utan
på Jesus Kristus!

Dessutom uppträdde åtskilliga andra
lare. Kontraktsprosten, dokt. *J. Wahl-
sk* afslutade mötet med ett kortare
l och tackade alla, som deltagit i de-
atterna och hoppades, att många af
e gifna uppslagen måtte lända kyr-
an till välsignelse.

Sedan ordf. häradshöfd. *Ribbing* hål-
t ett varmhjärtadt afskedstal, sjöngs
v. Ps. 213: 3, hvarpå mötet förklara-
es afslutadt.

Kl. 6 e. m. hölls nattvardsgång i
yrkan, vid vilken kontraktsprostarne
. *Fjetterström* och *J. Wahlfisk* tjänstgjorde,
ch i hvilken ungefär ett hundratal
ötesmedlemmar deltogo.

På mötets hälsning till biskop Ull-
an ingick följande telegramsvar:

Tack! Guds omätliga tankar och
erk triumfera, ej människors. Ullman.

Det är ju klart, att i en kortfattad
dogörelse som denna åtskilligt måste
ara svårförståeligt, otydligt och ej
omma till sin rätt. Intresserade hän-
visas därför till de mötets akter, som
snart skola utkomma i tryck. Tvenne
reflexioner från olika synpunkter öfver
mötet, hvilka benäget gifvits tidningen,
meddelas här nedan.

Några reflexioner öfver det nyligen afhållna kyrkligt-teologiska mötet i Örebro.

Lång väg reste jag för att vara med,
och hade vägen varit dubbelt så lång,
så hade jag ej ångrat resan. Man
måste vara representanterna för den
moderna teologien innerligt tacksam
för att de benäget lämnat oss en gan-
ska skarpt fixerad bild från deras
värld, deras sinnevärld och deras and-
liga värld. Jag bortser nu från den i
själfva inbjudningen till mötet utlof-
vade »annorlunda orienterade världs-
bilden», som särskildt första dagen
kom till synes, och fäster mig vid
behandlingen af de många direkt reli-
giösa spörsmålen under de följande
dagarne. Då de moderna teologerna
inte vilja formulera sin åskådning i
teser — och man kan nästan fråga,
om de i själfva verket äga något att
formulera — så måste man vara dem
mycket förbunden för deras tillmötes-
gående att i föredrag låta oss skåda
in i deras i verklig mening storslagna
och snillrika tankeoperationer och för
ett ögonblick bländas af ljusfenomenen
från deras värld. Gripande, så att man
kunde röras till tårar, men på samma
gång så *djupt, djupt vemodigt* var det att
med mötet i andlös spänning lyssna
till rektor Natanael Beskow, när han
med sitt stilla, innerliga väsen och med
sitt fina språk sökte möjlighet att få
behålla uttrycket om fortvarande när-
varo åt *hans* Jesus bland dem, som
församlas i denne Jesu namn. Han
sökte då först rycka sina åhörare med
sig till den öfvertygelsen, att vi, en
och hvar, efter vår död skulle kunna
intimare och kraftigare än under vårt
köttsdagar vara med i lifvet här på
jorden.

Så dåraktigt har dock aldrig en
människa talat, att t. ex. en döende
mor skulle trösta sina gråtande barn
med det ordet: »Gråten icke! Jag är
när eder alla dagar.» Är detta behåll-
ningen af snillets tankeoperationer?
Jag nästan blir rädd af fruktan för att
jag återgifver oriktigt. Allt är mig
såsom vore det en oförklarlig dröm.
Kan ett hjärta, som klappar så varmt
som rektor Beskows, kan ett sinne,
som är så känsligt som hans, nöja sig
med detta såsom sanningen och bjuda
detta åt andra, såsom vore det ett
stycke af lifvets bröd?

Jag hade aldrig kunnat tänka mig,
att man skulle löpa till storms mot
allt. Församlingen har sålunda under
sitt snart två tusenåriga kampfyllda
arbete intet lärt af bestående värde!
Reformationen skulle kanske intet an-
nat hafva lärt oss än att endast vilja
reformera.

Men jag hade ej heller någonsin
kunnat tänka mig, att den moderna
teologen är så svag och har så många
luckor, samt att den behandlar de vik-
tigaste punkter så periferiskt och peri-
feriska saker så grundligt.

Det måste emellertid erkännas, att
Guds tillvaro, så vidt jag vet, ej direkt
ställdes under debatt.

Det måste också erkännas, att en
del anföranden voro värmande och
befästande för den bibeltrogna stånd-
punkten. Jag tänker särskildt på ett
par namn från de första dagarne, bland
dem en lärarinna söderifrån.

Vemodsfullare än allt annat var en
sak, som föranledt dessa rader. Hvar
voro de ledande inom kyrkan, de starka
andarne, de för en kamp, sådan som
denna i Örebro särskildt utrustade?
Här har skett en utmaning. Den mo-
derna teologien har skickat sina främ-
sta och har kunnat samla en icke
ringa skara af sådana, som hafva vård
om vår kyrkas ungdom, och af hvilka
många trott på den moderna teologien,
fastare, än vi tro på bibeln. När skall
nästa gång ett tillfälle gifvas som detta?
Om jag ej tar alldeles miste, så kom-
mer nog krigsföringen att ske litet
försiktigare en annan gång. Är kanske
vår kyrka i stort sedt redan moderni-
serad? Jag tror ej det, hvarken be-
träffande församlingarne eller prästerna.

Men skall det alljämt vara så, att i
kritiska lägen, i obehagliga situationer,
när det är fråga om att stå i första
stridslinien, den ene skall lita på den
andre samt skjuta ifrån sig ansvaret,
och de flesta draga sig undan?

Mötet var frisinnadt, ja mycket fri-
sinnadt. Det talades mot Luthers lilla
katekes, mot dogmer, liturgin, mot bi-
beln m. m. Kanske skulle det kunna
pekas på någon lucka äfven i frisinnet,
men det må sparas därmed till nästa
kyrkligt-teologiska möte, då denna
lucka nog kommer att skarpare mar-
keras. *David Granqvist.*

Till bedömandet af Örebromötet.

Redaktionen har bedt mig om några
rader om det kyrkligt-teologiska mötet
i Örebro. Hällre än att föröka de
många beskrifningarna med ännu en,
vill jag då ge uttryck åt några tankar,
som trängt sig på mig såväl under
själfva mötet som efteråt vid genom-
läsandet af en del omdömen i tidnings-
pressen.

Den som af Örebromötet väntade
sig ett exklusift partimöte med klart
utformadt program i teoretiskt och
praktiskt hänseende, måste blifva grymt
besviken. Det var i stället en oänd-
lig mångfald af skiftande meningar,

som här trädde en till mötes. Om ändå någon skulle försöka advocera fram, att ett enhetlitgt »modernt» eller »modernistiskt» program blifvit framlagdt vid detta möte, så kan ett dylikt försök endast finna sin förklaring däri, att vederbörande blott fästat sig vid vissa uttalanden såsom typiska, men däremot abstraherat från andra, som dock hade minst lika stor rätt att blifva beaktade och värderade.

Det vore ingen ringa vinst, om det kyrkliga mötet i Örebro kunde få bidraga till att lära oss lyssna till hvarje enskild mening, sådan den framföres — Stockholms Dagblads ledare för söndagen den 3 juli förtjänar ett särskildt tack i detta hänseende — och icke äflas med att partout vilja skapa partier, om hvilka man sedan på förhand vet, hvad de skola tänka och säga. Låt oss för allt i världen nu i dessa tider af vaknande kyrkolif förskonas från att här i landet få ett teologiskt partiväsen af den art, som för närvande söndersliter Tyskland! Må den, som icke är nöjd med våra egna goda traditioner -- om han nu nödvändigt behöfver utländskt stöd — *i detta fall* hällre kasta sina blickar åt England! Endast en stor obetänksamhet eller en förblindad ytlighet — det må sägas både åt ortodoxistiskt och radikalt håll — kan mena, att med ett utprägladt partiväsen skulle kunna vinnas, hvad man älskar att kalla för klara linjer. Ack, det som uppnås är endast den mer än tvifvelaktiga vinsten af bitterhet i sinnena och öfvermodiga domar af otaliga, som aldrig på allvar arbetat med dessa frågor, och som kanske icke ens ha förmåga att tänka igenom dem. Det är min fasta öfvertygelse, att vi här i Sverige äro nog lyckliga att äga alldeles enastående stora förutsättningar för att på ett inre sätt i en fördjupad teologi öfvervinna det närvarande nödläget. Men då måste det åtminstone finnas så mycket tålamod bland oss, att vi icke i onödan skapa stridslägen, som kunna blifva ödesdigra hinder för framväxandet af det starka och djupa nya, som vi längta efter.

Må den som af olika anledningar känner sig böjd för ett dylikt partiskapande göra sig mödan att gå igenom hvad som sades i de olika frågor, som diskuterades vid Örebromötet, och han skall se — detta skall f. ö. blifva allt tydligare när de fullständiga mötesförhandlingarna utkomma — att bland dem, som han förmodligen vill påsmeta etiketten »modern», finnas i hvarje fråga så godt som på hvarje punkt afsevärda differenser, icke blott i detaljer utan också med hänsyn till högst principiella och väsentliga ting. Det är gifvet, att under sådana förhållanden ingen förnuftig människa kan känna sig belåten med allt, som bjöds på Örebromötet. Det fanns visst en hel del där, som var både ytligt och obetydligt, pretentiöst och pietetslöst, men det fanns därbredvid mycket af gripande enkelhet, ödmjukhet och sökande allvar, och det fanns till sist och framför allt mycket djupt, starkt och bärkraftigt, ägnadt att ge goda riktlinjer för framtiden.

Under tvänne förutsättningar kan jag förstå, att man kan vara benägen att se allt i svart, när man tänker på detta hufvudsakligen åt det teoretiska, de teologiska disskusionerna ägnade möte. Om man identifierar kristendomen med dess vetenskap, teologien. Om man icke har förmåga att skilja mellan det orubbligen fasta, saken själf, Guds alltjämt i tiden fortgående dömande och upprättande frälsaregärning i Jesus Kristus och vår tolkning häraf, som alltid är bristfällig och ständigt måste sträfva efter att finna allt adekvatare uttryck. Men låtom oss då icke till den grad pruta af på kristendomens kraf på oss människor, att vi göra salighet eller fördömelse beroende af något sådant som vår tolkningsförmåga eller m. a. o. af de teologiskt vetenskapliga åsikterna! Och vidare: det finnes många, som öfverhufvudtaget icke ha intresse för eller behof af det teoretiskt teologiska arbetet, af den kristna *tankens* arbete. Sådana röster hördes också på mötet *både* från utprägladt s. k. höger- och s. k. vänsterhåll. Men det minsta man kunde begära af dessa vore väl, att de — äfven om de icke för sin egen del inse nyttan af de ändlösa teologiska diskussionerna — dock äga så mycken respekt för andras svårigheter, att de åtminstone icke tala ringaktande om eller söka lägga hinder i vägen för det intellektuella arbete, som är ett lifsbehof för de andra.

Jag hyser inga öfverdrifna förväntningar om stora resultat af Örebromötet. Allra minst tror jag, att den kyrkliga »reformationen» eller förnyelsen skulle ha sina *betingelser* i utarbetandet och urgerandet af en mängd speciella reformkraf. Men det vore mer än underligt, om den företeelsen icke skulle innebära något som hälst glädjeämne för oss kyrkliga, att bland dessa stora skaror, hvarandra så olika människor, som samlats för att öppet och otvunget samtala med hvarandra om de högsta lifsfrågorna, ingen tal. fanns, för hvilken icke Jesus Kristus var den store och enastående Hjälparen, och att så godt som alla kände varmt glädjen af den inbördes gemenskapen i vår svenska kyrka. Bort med all ängslig räddhågas anda! Men det är hvars och ens ovillkorliga plikt att, med det bästa han eger att gifva, söka hjälpa, allt hvad i hans förmåga står, de många bland oss, som söka efter klarhet -- i full och viss förtröstan på, att historiens Herre äfven på den kristna tankens område skall låta det växa, som är lifskraftigt, och låta det dö, som ej är värdt att lefva.

Upsala den 5 juli 1910.

Gustaf Aulén.

Folkskollärarebristen.

Skolans Annonsblad lämnar i sina senaste nummer (n:o 23, 24 och 25) en beaktansvärd redogörelse för lärarebristen vid våra folkskolor och orsakerna till densamma. För åren 1907, 1908 och 1909 angifves ställningen beträffande antalet inträdessökande vid folkskoleseminarierna, där intagna, därifrån utexaminerade och antalet lediga ord folkskoll.-tjänster sålunda:

	inträdes-sökande	intagna elever	utex. elever	antal led. ord. tjänster
År 1907	1,129	408	369	748
» 1908	1,111	432	369	776
» 1909	1,285	471	387	846.

Man finner alltså det för vår folkskoleundervisning sorgliga förhållandet, att *mer än hvarannan ledig ord. tjänst vid våra folkskolor har under de tre senaste åren icke kunnat besättas med ord. innehafvare i brist på examinerade sökande.* Därvid är dock att märka att städer och större samhällen, som erbjuda bättre förmåner både i aflöning och läge, i regel erhålla tillräckligt antal sökande. Men så mycket allvarsammare måste då den egentliga landsbygden drabbas af lärarebristen.

Orsaken till missförhållandet är, att det icke finnes plats vid våra seminarier för det antal elever, som behöfvas, för att erforderligt antal lärare och lärarinnor skall årligen kunna utexamineras.

Vid 1908 års riksdag var motion väckt om åtgärder för lärarebristens afhjälpande, men motionen afslogs, sedan dåvarande seminariekomiténs ordförande f. statsrådet Fridtjuv Berg i riksdagen förklarat att »förslag i de hänseenden som i motionen afsågs, skulle framläggas i det utlåtande om seminarierna, som före årets slut torde ingifvas till k. m:t, 1908 års slut kom utan något förslag från kommittén. Frågan hvilar fortfarande i kommittén, och ingenting af hvad man känner om dess arbete, berättigar till några förhoppningar om att, så vidt på komitén beror, missförhållandet inom en snar framtid skall bli afhjälpt. *G.*

Verka för

Svensk Kyrkotidnings

spridning!